

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 531/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co 17/2020 z 29. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 27. augusta 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 17/2020 z 29. septembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Zároveň sťažovateľ navrhoval, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okrem toho sťažovateľ žiadal aj o priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 121/2012 z 25. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o vydanie časti nehnuteľnosti. Okresný súd zároveň určil, že žalovaný je výlučným vlastníkom danej parcely registra [REDAKOVANÉ], trvalého trávneho porastu s výmerou 122 m² v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] zakreslenej na základe geometrického plánu č. 17/2018 z 11. mája 2018. Okresný súd totiž považoval za preukázané, že žalovaný splnil podmienky vydržania pri spornej parcele. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že žalovaný nenaplnil všetky kumulatívne predpoklady pre vydržanie, t. j. oprávnená držba, uplynutie vydržacej lehoty a spôsobilý predmet vydržania. Okresný súd a ani krajský súd sa nezaoberali otázkou právneho titulu nadobudnutia spornej časti nehnuteľnosti. Podľa názoru sťažovateľa nepreukázal žalovaný právny titul nadobudnutia spornej časti nehnuteľnosti, pričom hranica medzi susednými parcelami bola priama na základe výmeru Okresného národného výboru v Sabinove č. 710-1-Ba/1954. Sťažovateľ poukázal aj na tú skutočnosť, že tomuto zodpovedá aj pôvodný zápis v katastri nehnuteľností, kde pôvodná výmera parcely registra [REDACTED] má výmeru 974 m². Podľa rozsudku okresného súdu bola vytvorená nová parcela registra [REDACTED], trvalý trávny porast s výmerou 852 m². Parcela vo vlastníctve sťažovateľa teda bola ponížená o výmeru 122 m² zodpovedajúcej novovytvorenej parcely určenej v prospech žalovaného, na ktorú nemal právny titul nadobudnutia. Z tohto dôvodu žalovaný preto nemohol byť pri vydržaní dobromyseľný.

4. Sťažovateľ tiež konštatoval, že všeobecné súdy nezohľadnili geometrický plán vypracovaný Geodéziou, štátnym podnikom Prešov č. 244-311-228-90 z 3. marca 1990, z ktorého jednoznačne vyplýva, že parcela registra [REDACTED] má výmeru 974 m². Na základe tohto geometrického plánu bol aj uskutočnený zápis v katastri nehnuteľností. Všeobecné súdy zobrali do úvahy len geometrický plán č. 17/2018 z 11. mája 2018, ktorý je ale v rozpore so znaleckým posudkom č. 2/2014 zo 14. februára 2014. Podľa sťažovateľa je z tohto znaleckého posudku nepochybne preukázané, že žalovaný neoprávnene užíva jeho časť nehnuteľnosti, ktorú súdny znalec označil ako parcelu registra [REDACTED] s výmerou 147 m².

5. K dobromyseľnosti žalovaného sťažovateľ uviedol, že tento svoj nárok oprel iba o tú skutočnosť, že v minulosti bol takto postavený plot, a preto vydržal túto časť nehnuteľnosti. Z vyjadrení žalovaného *«nie je známe, kedy vstúpil do držby, teda nadobúdaci právny titul, či predmetný právny titul nadobudli právni predchodcovia žalovaného alebo žalovaný sám... užívanie nehnuteľností právnymi predchodcami žalovaného ako aj žalovaným a jeho rodinnými príslušníkmi neznamena a ani nezakladá právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a iný právny titul nijako inak nepreukázal.. zo strany žalovaného nešlo o držbu, ale o „okupáciu pozemkov“ spočívajúcej v tom, že si žalovaný resp. jeho právni predchodcovia prihradili časť mojej nehnuteľnosti, za ktorú som ja celý čas platil mieste dane a poplatky, teda za pôvodnú celú výmeru 974 m².»*. Sťažovateľ sa z už uvedených dôvodov nestotožňuje s právnym názorom vysloveným v rozsudku okresného súdu a napadnutom rozsudku krajského súdu a týkajúcim sa oprávnenosti držby, a preto tieto považuje za nezákonné a nespravodlivé.

6. Podaním z 28. septembra 2021 ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby v určenej lehote odstránil nedostatky návrhu na začatie konania spočívajúce v tom, že k ústavnej sťažnosti nepripojil splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a napadnutý rozsudok krajského súdu. Ústavnému súdu bolo 7. októbra 2021 doručené splnomocnenie udelené sťažovateľom advokátovi JUDr. Mariánovi Gelenekymu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a tiež napadnutý rozsudok krajského súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže a ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

9. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017). V súlade s § 124 zákona o ústavnom súde mu zároveň zostáva zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj proti rozhodnutiu napadnutému mimoriadnym opravným prostriedkom.

10. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne

vyučuje procesná norma [napr. § 421 ods. 2 a § 422 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a pod.]. Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

11. Ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti je sťažovateľom implicitne predostretá argumentácia vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu vo svojom obsahu porušujúceho jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru sťažovateľa sa totiž krajský súd adekvátne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou týkajúcou sa právneho titulu nadobudnutia spornej časti nehnuteľnosti a dobromyseľnosti žalovaného. Zároveň možno z obsahu sťažnostných námietok vyvodiť, že sťažovateľ implicitne namieta aj nesprávne právne posúdenie všeobecnými súdmi, ktoré rozhodli, že žalovaným boli splnené všetky zákonné podmienky vydržania vo vzťahu k spornej časti nehnuteľnosti.

12. Ústavný súd poukazuje na § 420 písm. f) CSP, ktorý upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces môže všeobecný súd porušiť aj svojím rozhodnutím ako výsledkom svojej procesnej činnosti, ak v jeho odôvodnení absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie. Ak rozhodnutie všeobecného súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

13. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti implicitne vyvodil aj námietky nesprávneho právneho posúdenia veci. Procesná možnosť namietať nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom je legislatívne pokrytá možnosťou podať dovolanie z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP. Naplnenie predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v tomto ustanovení posudzuje Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, pričom k tomuto posudzovaniu musí pristúpiť ústavne súladným spôsobom, ktorý je preskúmateľný aj v konaní o ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ však procesnú možnosť preskúmať právny názor odvolacieho súdu opätovne nevyužil.

14. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ nepodal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, a tým nevyužil právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, čím nerešpektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľ v tomto prípade mal. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil a už vôbec nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

15. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú.

16. Nad rámec uvedeného záveru ústavný súd lustráciou v registri doložiek právoplatností a vykonateľností súdnych rozhodnutí zistil, že rozsudok okresného súdu v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu nadobudli právoplatnosť 21. októbra 2020. Ústavná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 26. augusta 2021, a teda bola zjavne podaná po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, a preto by sekundárne prichádzalo do úvahy aj odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2021

Libor DUEA
predseda senátu